

ТИПОВА ОСВІТНЯ ПРОГРАМА для 1 - 9 класів музичних ліцеїв

1. Загальні положення

Типова освітня програма для 1 - 9 класів музичних ліцеїв (далі – Типова освітня програма) розроблена на основі Державного стандарту базової середньої освіти (далі – Державний стандарт), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898, та Стандарту початкової музичної освіти, що здобувається одночасно з початковою та базовою середньою освітою, затвердженого наказом Міністерства культури та інформаційної політики України від 29 липня 2024 № 524 (далі – Стандарт початкової спеціалізованої музичної освіти).

Типова освітня програма окреслює обов'язкові та рекомендовані підходи до розроблення музичними ліцеями та використання ними в освітній діяльності освітніх програм на кожному рівні та циклі початкової і базової середньої освіти та на кожному етапі початкової спеціалізованої музичної освіти.

Ця типова освітня програма може бути основою для розроблення музичним ліцеєм наскрізної освітньої програми, яка об'єднує рівні початкової спеціалізованої та профільної музичної освіти, що здобуваються одночасно з повною загальною середньою освітою.

Типова освітня програма визначає:

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою музичного ліцею з першого класу;

загальний обсяг навчального навантаження для здобуття початкової, базової середньої освіти на відповідних рівнях і циклах та на першому і другому етапах початкової спеціалізованої музичної освіти (в годинах), його розподіл між освітніми компонентами за роками навчання.

Типова освітня програма включає:

типові навчальні плани (окремо для першого та другого етапів початкової спеціалізованої музичної освіти);

перелік освітніх галузей за змістовими лініями (для початкової освіти) та модельних навчальних програм;

рекомендовані форми організації освітнього процесу;

опис інструментарію оцінювання результатів навчання здобувачів освіти.

Типова освітня програма включає вимоги, виконання яких спрямоване на забезпечення одночасного досягнення мети повної загальної середньої освіти, визначеної в Законі України «Про освіту» та мети початкової спеціалізованої музичної освіти, визначеної Стандартом початкової спеціалізованої музичної освіти. Досягнення однієї й іншої мети забезпечується через формування ключових компетентностей, необхідних для успішної життєдіяльності людини та, в частині спеціалізованої освіти, для продовження набуття професій у сфері музичного мистецтва.

На основі цієї Типової освітньої програми музичний ліцей складає освітню програму для 1-9 класів музичного ліцею. У разі прийняття рішення педагогічною радою про розроблення наскрізної освітньої програми музичний ліцей включає складену на основі цієї Типової освітньої програми освітню програму в наскрізну освітню програму закладу.

Освітня програма для 1-9 класів музичного ліцею або наскрізна освітня програма музичного ліцею (далі – освітня програма), розроблена на основі цієї Типової освітньої програми, відповідно до частини третьої статті 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту», має:

відповідати структурі цієї Типової освітньої програми та визначеним нею вимогам до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою;

визначати (в обсязі не меншому ніж встановлено цією Типовою освітньою програмою) загальний обсяг навчального навантаження на циклах загальної середньої освіти та етапах початкової спеціалізованої музичної освіти (в годинах), його розподіл між освітніми галузями та спеціалізованими освітніми компонентами за роками навчання;

містити навчальний план (навчальні плани), що ґрунтується на типових навчальних планах Типової освітньої програми і може передбачати перерозподіл годин (у визначеному обсязі) між обов'язковими для вивчення навчальними предметами (крім української мови та фізичної культури) певної освітньої галузі, які можуть вивчатися окремо та/або інтегровано з іншими навчальними предметами;

містити перелік модельних навчальних програм, що використовуються закладом освіти в освітньому процесі, та/або навчальних програм, затверджених педагогічною радою, що мають містити опис результатів навчання учнів з навчальних предметів (інтегрованих курсів) в обсязі не меншому, ніж встановлено відповідними модельними навчальними програмами;

опис форм організації освітнього процесу та інструментарію оцінювання.

Освітні програми згідно із частиною четвертою статті 7 Закону України «Про освіту», частиною дев'ятою статті 5 Закону України «Про повну загальну середню освіту», можуть передбачати викладання одного чи декількох навчальних предметів (інтегрованих курсів) поряд із державною мовою англійською чи іншою офіційною мовою Європейського Союзу.

Освітня програма може містити інші складники, що враховують специфіку та особливості освітньої діяльності музичного ліцею.

Освітня програма у частині початкової та базової середньої освіти має відповідати змісту та містити компоненти, визначені однією з Типових освітніх програм для 1-2 та 3-4 класів, затверджених наказом Міністерства освіти та науки України від 12 серпня 2022 року № 743 (за вибором закладу), та Типовою освітньою програмою для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки від 19 лютого 2021 року № 235 з урахуванням вимог цієї Типової освітньої програми та права на академічну автономію закладу.

Освітня програма має передбачати досягнення здобувачами освіти результатів навчання (компетентностей), визначених Державними стандартами початкової та базової середньої освіти – в частині загальноосвітнього компонента та Стандартом початкової спеціалізованої музичної освіти – в частині спеціалізованого музичного компонента.

2. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою

Початкова спеціалізована музична освіта здобувається одночасно з початковою та базовою середньою освітою, як правило, з шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року.

Навчання за освітньою програмою можуть розпочинати учні за результатами вступних випробувань та конкурсного відбору в порядку, визначеному розділом II Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних мистецьких ліцеїв, затвердженого наказом Міністерства культури та інформаційної політики України від 17 грудня 2021 року № 1005, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21 лютого 2022 року за № 238/37574.

Навчання за освітньою програмою можуть розпочинати також вступники до 2-го та старших класів, які на момент зарахування досягли результатів навчання, визначених модельними навчальними програмами відповідно до Державних стандартів та Стандарту початкової спеціалізованої музичної освіти на певний рік або етап (цикл) навчання, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень або свідоцтвом про здобуття початкової освіти).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року.

Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів.

Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складається за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 року за № 184/28314.

Наявність у вступника/-ці достатніх для навчання за освітньою програмою музичних компетентностей перевіряється під час проходження ним/нею вступних випробувань відповідно до розділу II Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних мистецьких ліцеїв, затвердженого наказом Міністерства культури та інформаційної політики України від 17 грудня 2021 року № 1005, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21 лютого 2022 року за № 238/37574.

3. Загальний обсяг навчального навантаження та типові навчальні плани

Загальний обсяг навчального навантаження, його розподіл між освітніми галузями та компонентами за роками навчання визначений у Типових навчальних планах, що додаються.

Рекомендовану кількість навчальних годин за освітніми галузями та роками навчання для забезпечення здобуття компетентностей загальноосвітнього компонента визначено відповідно до базових навчальних планів початкової та базової середньої освіти для класів (груп) з українською мовою навчання (додаток 12 Державного стандарту початкової освіти і додаток 23 Державного стандарту базової середньої освіти).

Рекомендовану кількість навчальних годин за освітніми компонентами спеціалізованого музичного компонента визначено згідно з потребою обсягу годин, якого достатньо для забезпечення набуття учнями музичних ліцеїв відповідних фахових компетентностей, визначених Стандартом початкової спеціалізованої музичної освіти.

З метою дотримання структури загальної середньої освіти ця Типова освітня програма включає два типові навчальні плани:

Типовий навчальний план для 1-4 класів музичних ліцеїв (додаток 1), розроблений з урахуванням змісту та обсягу, затверджених Державним стандартом початкової освіти;

Типовий навчальний план для 5-9 класів музичних ліцеїв (додаток 2), розроблений з урахуванням змісту та обсягу, затверджених Державним стандартом базової середньої освіти.

Типові навчальні плани складаються з двох частин:

загальноосвітнього компонента, який містить:

- орієнтовний перелік предметів та інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі, а також орієнтовний перелік міжгалузевих інтегрованих курсів;

- рекомендований розподіл навчального навантаження за роками навчання між навчальними предметами (інтегрованими курсами), обов'язковими для вивчення;

- години варіативного складника на вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій, репетицій та групових занять;

спеціалізованого музичного компонента, який містить:

- перелік навчальних предметів початкової спеціалізованої музичної освіти;

- рекомендований розподіл навчального навантаження за роками навчання між навчальними предметами, обов'язковими для вивчення;

- години варіативного складника на вивчення навчальних предметів інваріантного складника, індивідуальні консультації, репетиції;

Музичний ліцей у навчальних планах освітньої програми визначає перелік навчальних предметів та/або інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі, предмети/курси варіативного складника з урахуванням освітніх потреб учнів у частині загальноосвітнього компонента, а також включає навчальні предмети спеціалізованого музичного компонента, передбачені Типовим навчальним планом.

Кількість навчальних годин на вивчення інтегрованих курсів музичний ліцей визначає самостійно з урахуванням навчального навантаження на відповідні навчальні предмети в Типовому навчальному плані.

Типовий навчальний план для 1-4 класу музичного ліцею (додаток 1) встановлює фіксовані обсяги навчального навантаження.

Типовий навчальний план для 5-9 класу музичного ліцею визначає кількість годин для вивчення навчальних предметів освітніх галузей для реалізації в навчальних планах освітніх програм музичних ліцеїв, орієнтовану на рекомендовану, мінімальну або максимальну кількість годин визначених Базовим навчальним планом базової середньої освіти (додаток 23 Державного стандарту) на відповідні освітні галузі.

Кількість навчальних годин на вивчення кожної освітньої галузі на рівні базової середньої освіти, відповідно до пункту 26 Державного стандарту, визначає музичний ліцей у межах заданого діапазону «мінімального» та «максимального» навчального навантаження.

Кількість навчальних годин на вивчення кожної освітньої галузі, заклад освіти може зменшувати до мінімального показника згідно з рекомендаціями, наданими в Типовому навчальному плані.

Різниця між рекомендованою та мінімальною кількістю навчальних годин (резерв навчальних годин) у кожній освітній галузі, де Типовим навчальним планом визначені рекомендована або максимальна кількість годин, може бути перерозподілена музичним ліцеєм між освітніми компонентами цієї освітньої галузі або на інші освітні галузі, а також на вибіркові освітні компоненти (незалежно від освітньої галузі).

Кількість навчальних годин на вивчення кожної освітньої галузі заклад освіти може збільшувати, включно до максимального показника, з урахуванням перерозподілу різниці між рекомендованою та мінімальною кількістю навчальних годин інших освітніх галузей з урахуванням потреби в годинах на вивчення фахових мистецьких предметів в межах освітньої галузі «Мистецька» та дотриманням граничного тижневого навантаження в умовах «школи повного дня».

Кількість навчальних годин, визначена в навчальному плані на вивчення вибірових освітніх компонентів, не включається до максимального показника навчального навантаження, передбаченого на ту чи іншу освітню галузь.

Додаткові години для вивчення навчальних предметів, інтегрованих курсів, курсів за вибором, через які реалізуються освітні галузі, проведення індивідуальних консультацій та групових занять музичний ліцей розподіляє самостійно, враховуючи потреби учнів у набутті музичних виконавських і теоретичних компетентностей, що відображається в освітній програмі музичного ліцею.

Години на вивчення навчальних предметів спеціалізованого музичного компонента в частині варіативного складника визначаються музичним ліцеєм самостійно в межах встановленого граничного обсягу згідно з потребою у забезпеченні навчання учнів за окремими фаховими напрямками (музичний інструмент (крім фортепіано), фортепіано, хоровий клас тощо).

З метою встановлення оптимального тижневого навантаження на учнів при виконанні Державного стандарту базової середньої освіти та Стандарту початкової спеціалізованої музичної освіти на другому етапі в умовах роботи «школи повного дня» освітня галузь «Мистецька» загальноосвітнього компонента інтегрується зі спеціалізованим музичним компонентом за рекомендаціями та в обсязі, визначеними Типовим навчальним планом для 5-9 класів (додаток 2).

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей та навчальних предметів спеціалізованого музичного компонента в навчальному плані мистецького ліцею не повинна перевищувати загальнорічної кількості навчальних годин, визначеної Типовими навчальними планами, що додаються до цієї Типової

освітньої програми, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи).

5. Модельні навчальні програми

Модельна навчальна програма – документ, що визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання учнів, зміст навчального предмета, інтегрованого курсу та види навчальної діяльності учнів, рекомендований для використання в освітньому процесі в порядку, визначеному законодавством.

Модельні навчальні програми загальноосвітнього циклу можуть бути розроблені як для кожного рівня базової середньої освіти, так і окремо для кожного циклу.

Модельні навчальні програми спеціалізованого музичного компонента можуть бути розроблені для всього рівня початкової музичної освіти або для її першого і другого етапів.

Поданий у додатку 3 перелік модельних навчальних програм є базовим і може бути доповнений іншими модельними навчальними програмами відповідно до законодавства.

Спираючись на модельні навчальні програми загальноосвітнього компонента, музичний ліцей може розробляти навчальні програми предметів, білінгвальних курсів, інтегрованих курсів, передбачених загальноосвітнім компонентом, що мають містити опис результатів навчання в обсязі не меншому, ніж визначено Державними стандартами та/або відповідними модельними навчальними програмами. Формування змісту навчальних предметів, білінгвальних курсів, інтегрованих курсів може здійснюватися через упорядкування в логічній послідовності результатів навчання кількох освітніх галузей, однієї освітньої галузі або її окремих складників.

На основі модельних навчальних програм спеціалізованого музичного компонента викладачі розробляють робочі навчальні програми, в яких розподіляють зміст навчання в його логічній послідовності, орієнтовний час на його опанування в межах годин, визначених для відповідного освітнього компонента навчальним планом (навчальними планами), форми роботи, види, тематику (для музично-теоретичних предметів) навчальних занять й освітньої діяльності, спрямованої на досягнення результатів навчання учнів, педагогічний репертуар, а також види поточних контрольних заходів.

Навчальні програми, що розроблені на основі модельних навчальних програм, затверджуються педагогічною радою музичного ліцею.

6. Рекомендовані форми організації освітнього процесу

Освітній процес організовується у безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

У рамках академічної свободи форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою закладу освіти з урахуванням специфіки здобуття спеціалізованої музичної освіти та відображаються в освітній програмі музичного ліцею. Вибір форм організації освітнього процесу в межах загальноосвітнього компонента залежить від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо).

Для формування компетентностей спеціалізованої музичної освіти основними формами організації освітнього процесу в межах спеціалізованого музичного компонента залежно від навчального предмета є індивідуальні заняття, групові заняття та репетиції. Музичний ліцей може організовувати освітній процес в межах спеціалізованого музичного компонента в інших формах, які зазначаються в освітній програмі.

Поділ класів на групи для вивчення навчальних предметів загальноосвітнього компонента здійснюється у порядку, встановленому Міністерством освіти і науки України. Поділ класів на групи для вивчення навчальних предметів спеціалізованого музичного компонента здійснюється музичним ліцеєм відповідно до потреб в межах фінансування, передбаченого на відповідний рік, згідно з розрахунком:

для всіх класів: Сольфеджіо, Слухання музики, Українська музика, Світова музика, Українська та світова музика, Теорія музики – 6 - 8 учнів*;

для учнів фахового музично-теоретичного спрямування (9 клас): Сольфеджіо, Українська музика, Світова музика, Теорія музики – 2-4 учні;

Ансамбль (однорідний) – від 2 до 15 учнів відповідно до фахового спрямування;

Камерний ансамбль від 2-х учнів

Оркестр / Хоровий спів / Капела – відповідно до кількості учнів за групами інструментів / партіями хору / капели.

*у разі навчальної необхідності з урахуванням наявного контингенту учнів їх кількість у групах для вивчення зазначених навчальних предметів може зменшуватися не більше як на 1 учня/ученицю від визначеного мінімального показника з одночасним збільшенням кількості учнів у паралельній групі; або збільшуватися від визначеного максимального показника.

Групи можуть формуватися як в межах одного класу, так і між класами.

Мистецький ліцей організовує здобуття освіти за індивідуальною освітньою траєкторією. Індивідуальна освітня траєкторія учня/учениці реалізується з урахуванням необхідних для цього ресурсів, наявних у музичному ліцеї.

7. Опис інструментарію оцінювання

Оцінюванню підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів, що визначені інваріантними складниками

загальноосвітнього та спеціалізованого музичного компонентів типових навчальних планів. Педагогічна рада музичного ліцею може прийняти рішення про оцінювання результатів навчання складників вибіркового освітнього компонента.

Оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття початкової та базової середньої освіти, Державним стандартам здійснюється шляхом державної підсумкової атестації. Оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які одночасно з початковою або базовою середньою освітою завершили перший та другий етапи початкової спеціалізованої музичної освіти здійснюється шляхом атестації з фахових навчальних предметів, визначених Стандартом початкової спеціалізованої музичної освіти.

Оцінювання результатів навчання учнів має бути зорієнтованим на ключові компетентності і наскрізні вміння та вимоги до обов'язкових результатів навчання у відповідній освітній галузі, визначені Державними стандартами та Стандартом початкової спеціалізованої музичної освіти.

Встановлення відповідності між вимогами до результатів навчання учнів, визначеними Державними стандартами, та показниками їх вимірювання здійснюється відповідно до системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, визначених Міністерством освіти і науки України.

Встановлення відповідності між вимогами до результатів навчання учнів, визначеними Стандартом початкової спеціалізованої музичної освіти здійснюється відповідно до змісту, форм і порядку атестації в мистецьких ліцеях, затвердженого Міністерством культури та інформаційної політики України.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є: поточне, підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання, державна підсумкова атестація та атестація з фахових навчальних предметів, визначених Стандартом початкової спеціалізованої музичної освіти.

На рівні початкової освіти та першому етапі початкової спеціалізованої музичної освіти вимірювання результатів навчання учнів здійснюється через формувальне оцінювання, яке допомагає відстежувати особистісний та початковий фаховий розвиток учнів, вибудовувати індивідуальну музично-освітню траєкторію, а також підсумкове (у межах загальноосвітнього компонента – тематичного, завершального, у межах спеціалізованого музичного компонента – перевідного) оцінювання, під час якого навчальні досягнення здобувачів освіти співвідносяться з очікуваними результатами навчання, визначені Державним стандартом початкової освіти та першим етапом Стандартом початкової спеціалізованої музичної освіти.

Річне оцінювання здійснюється за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображаються у свідоцтві досягнень, що видається учневі/учениці щороку. Поточне та підсумкове

оцінювання результатів навчання учнів здійснюють відповідно до вимог модельних навчальних програм із застосуванням таких основних форм та способів:

усної (зокрема через індивідуальне, групове та фронтальне опитування, прослуховування виступів);

письмової, у тому числі графічної (зокрема через виконання діагностичних, самостійних та контрольних робіт, тестування, організацію роботи з текстами, діаграмами, таблицями, графіками, схемами, контурними картами, написання музичних диктантів, виконання інших творчих завдань тощо);

цифрової (зокрема за допомогою тестування в електронній формі);

практичної (зокрема за допомогою організації виконання різних видів творчих завдань, проєктів тощо).

У межах академічної свободи педагогічні працівники мистецького ліцею здійснюють вибір форм, змісту та способу оцінювання залежно від дидактичної мети і визначають їх у робочих навчальних програмах.

Директор Департаменту мистецтв

Євген ЛАВРО

